

# **ВИСНОВОК**

## **про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації**

Дисертація Півня Ярослава Вячеславовича на тему «Формування самоосвітньої компетентності майбутніх бакалаврів економіки засобами відкритого інформаційного освітнього середовища» на здобуття ступеня доктора філософії у галузі 01 Освіта за спеціальністю 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями) відповідає вимогам Наказу Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 р. № 40 (із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства освіти і науки України № 759 від 31.05.2019 р.), Постанови Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 та «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (зі змінами, внесеними відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 21 березня 2022 р. № 341).

### **1. Актуальність дослідження та його зв'язок із планами наукових робіт установи.**

**Актуальність дослідження** зумовлена трансформаціями вищої освіти України в умовах європейської інтеграції, цифровізації суспільства та поширення концепції освіти впродовж життя, що висуває до майбутніх економістів вимогу здатності до постійного оновлення знань і самостійного професійного розвитку. Динаміка економічної сфери, мінливість ринку праці й зростання ролі цифрових технологій актуалізують формування самоосвітньої компетентності як інтегральної характеристики професійної підготовки бакалаврів економіки. Нормативно-правове підґрунтя цієї проблематики визначають закони України «Про освіту», «Про вищу освіту», Національна рамка кваліфікацій, державні стандарти вищої економічної освіти, а також міжнародні документи Болонського процесу, Рекомендації ЄС щодо ключових компетентностей для навчання впродовж життя, програма DeSeCo (OECD) та стратегія «Європа 2020». У контексті розвитку відкритої освіти, відкритих освітніх ресурсів і цифрової трансформації освіти особливого значення набуває феномен відкритого інформаційного освітнього середовища як інноваційної форми організації освітнього простору, здатної забезпечити індивідуалізацію, інтерактивність і персоналізацію навчання. Водночас, попри наявність розгалужених цифрових ресурсів і сервісів, проблема цілеспрямованого формування самоосвітньої компетентності майбутніх економістів залишається недостатньо розробленою, що виявляється у відсутності цілісної моделі інтеграції відкритих ресурсів у єдину освітню екосистему та наявності суперечностей між потребами ринку праці, потенціалом цифрового середовища й традиційними підходами до організації самоосвітньої діяльності студентів економічних спеціальностей.

Дисертація відповідає основним напрямкам досліджень кафедри психології та педагогіки ВНЗ «Університету імені Альфреда Нобеля», проведених у межах комплексних наукових тем «Теоретичні та методичні засади моделювання компетентнісної професійної освіти у контексті євроінтеграції» (державний реєстраційний номер 0117U000784), «Теоретико-методологічні засади професійного становлення фахівця в інноваційному соціокультурному просторі» (державний реєстраційний номер 0122U200059). Тему затверджено вченою радою ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля» (протокол № 11 від 20 грудня 2022 р.).

**2. Особиста участь автора в отриманні конкретних наукових результатів, викладених в дисертації.** Дисертація є завершеною науковою працею, виконаною особисто дисертантом у вигляді спеціально підготовленого рукопису, що містить нові наукові положення та висновки, сукупність яких кваліфікується як вагомий внесок у розвиток професійної освіти України. Основні результати дисертаційної роботи одержано автором самостійно.

**3. Ступінь обґрунтованості і достовірності наукових положень і рекомендацій.** Обґрунтованість та достовірність наукових результатів та висновків, одержаних у дисертаційній роботі Півня Ярослава Вячеславовича, забезпечені використанням сучасних теоретичних та емпіричних методів науково-педагогічних досліджень, зокрема методів математичної статистики для визначення статистичної значущості отриманих у ході експерименту результатів.

**4. Наукова новизна дослідження полягає в тому, що:** *уперше* обґрунтовано педагогічні умови формування самоосвітньої компетентності майбутніх бакалаврів економіки засобами відкритого інформаційного освітнього середовища (адаптивне освітнє середовище, що підтримує мотивацію, самоменеджмент і цифрову співпрацю, методична інтеграція технологій самоосвіти у зміст професійної підготовки майбутніх бакалаврів економіки, цифрове й платформенне забезпечення доступу студентів до якісного освітнього контенту, педагогічна підтримка самоосвітньої діяльності студентів через цифрове тьюторство й фасилітацію); розроблено відповідну до них методичку, що ґрунтується на принципах ціннісно-сислової спрямованості, системності, персоніфікації, інтеграції, мобільності, адаптивності, рефлексивності, партнерської взаємодії, гейміфікації, інноваційності, розвитку самоосвітньої діяльності, зважає на положення компетентнісного, акмеологічного, особистісно-діяльнісного, інклюзивного, задачного, інформаційно-цифрового, міждисциплінарного, системного й синергетичного підходів та реалізується в ході діагностично-аналітичного, мотиваційно-цільового, змістово-діяльнісного й рефлексивно-оцінювального етапів; *уточнено* сутність самоосвітньої компетентності майбутніх бакалаврів економіки у широкому та

визначеннях, розкрито її зміст і структуру (мотиваційно-ціннісний, знаннєвий, діяльнісний і рефлексивний компоненти та вхідні компетентності – морально-етична, загальнонавчальна, предметна, методологічна, інформаційна, цифрова, загальнокультурна, компетентність у саморозвитку), розроблено критеріальну базу формування самоосвітньої компетентності майбутніх бакалаврів економіки (мотиваційно-аксіологічний, інформаційно-технологічний, особистісно-рефлексивний, системно-інструментальний критерії); схарактеризовано сутність і зміст ключових понять дослідження – «самоосвіта майбутніх бакалаврів економіки», «самоосвітня діяльність», «відкрите інформаційне освітнє середовище», «адаптивне освітнє середовище»; уточнено методи і розроблено основи для класифікації технологій формування самоосвітньої компетентності майбутніх бакалаврів економіки засобами відкритого інформаційного освітнього середовища; *набули подальшого розвитку* зміст, форми і різновиди самоосвіти майбутнього бакалавра економіки; технологічні моделі та інструменти, а також мотиваційна, організаційно-цільова, змістова та технологічна різновиди адаптації студентів у відкритому інформаційному освітньому середовищі; методи, прийоми й технології самоосвіти, підтримки мотивації, самоменеджменту й цифрової співпраці здобувачів освіти в умовах відкритого інформаційного освітнього середовища, технології педагогічної підтримки самоосвітньої діяльності студентів.

**5. Практичне значення отриманих результатів** дослідження полягає в розробленні й упровадженні в систему професійної підготовки майбутніх бакалаврів економіки методики формування самоосвітньої компетентності засобами відкритого інформаційного освітнього середовища, що охоплює дослідно-експериментальну програму та її методичне забезпечення, а саме: методи і прийоми методичної адаптації технологій професійної та особистісно-розвивальної самоосвіти до змісту дисциплін професійної підготовки майбутніх бакалаврів економіки («Університетська освіта та соціальні комунікації (Вступ до фаху, Нобелівські студії)», «Економічна теорія», «Мікро- та макроекономіка», «Інформаційні та комунікаційні технології», «Основи наукових досліджень», «Проектування професійної траєкторії розвитку», «Маркетингові дослідження», «Міжнародна економіка та торгівля»); зміст і методику проведення семінару для науково-педагогічних працівників «Організація та підтримка самоосвітньої діяльності студентів у відкритому освітньому середовищі: інструменти, кейси, практики», тренінг-курс для студентів і викладачів «Інформаційна гігієна та тайм-менеджмент економіста у відкритому цифровому середовищі»; дисципліну за вибором «Економічна освіта в цифровому вимірі»; пакет методичних матеріалів для педагогічної підтримки організації самоосвітньої діяльності студентів із використанням технологій відкритого освітнього середовища, що охоплює методичні рекомендації і вказівки, зразки завдань, інструктивні карти, алгоритми

виконання самоосвітніх дій, інфографіки для візуалізації ключових процесів, сценарії занять і практичні кейси та методичні конструкти для їх розробки, а також добірку актуальних МООС і цифрових ресурсів із посиланнями на них задля їх інтеграції у зміст навчальних дисциплін; інфографіку відкритих освітніх ресурсів для організації самоосвіти студентів; засоби моніторингу рівня сформованості самоосвітньої компетентності майбутніх бакалаврів економіки за мотиваційно-аксіологічним, інформаційно-технологічним, особистісно-рефлексивним і системно-інструментальним критеріями.

## **6. Апробація результатів дослідження й повнота викладення матеріалів дисертації в роботах, опублікованих автором.**

Результати дослідження репрезентовано в доповідях на науково-практичних конференціях, зокрема *міжнародних*: «Професійна освіта в умовах сталого розвитку суспільства» (Київ, 2022), «Інформаційне суспільство і Природа: вектори взаємовпливу» (Кривий Ріг, 2022), «Наука і вища освіта» (Запоріжжя, 2022), «Digital transformation and technologies for all areas sustainable development of modern education, science and practice» (Lomza, 2023), «Наука і освіта в глобальному та національному вимірах: виклики, загрози, перспективи розвитку» (Полтава – Лубни – Миргород, 2023), «Теорія і практика професійного становлення фахівця в інноваційному соціокультурному просторі» (Дніпро, 2023, 2024, 2025), Літня наукова онлайн-школа «Адаптивні процеси в освіті» (Бердянськ, Запоріжжя, Харків, Спокен, Тампа, 2023, 2025), «Адаптивні процеси в освіті» (Київ, Харків, Полтава, Спокен, Тампа, 2025), «Освіта в сучасних викликах» (Полтава–Луганськ, 2025), «Проблеми та інновації професійної і технологічної освіти: реалії, досвід, перспективи» (Чернігів, 2025); *усеукраїнських*: «Підготовка майстра виробничого навчання, викладача професійного навчання до впровадження в освітній процес інноваційних технологій» (Глухів, 2023), «Розвиток педагогічної майстерності майбутнього педагога в умовах освітніх трансформацій» (Глухів, 2023), «Компетентнісні засади освітнього процесу в умовах впровадження інновацій: вітчизняний та міжнародний досвід» (Житомир, Полтава, Київ, 2023); *регіональних*: V Крайовий форум «Освіта – енергія майбутнього» (Тернопіль, 2023).

Основні теоретичні положення обговорено на інтерактивному методологічному он-лайн семінарі молодих дослідників «Компетентнісні засади освітнього процесу в умовах впровадження інновацій: вітчизняний та міжнародний досвід (Житомир – Полтава – Київ, 2023), концептуальні положення, висновки, рекомендації й попередні результати дослідження обговорювалися на засіданнях кафедри психології та педагогіки ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля» (упродовж 2023–2025 рр.).

Основні положення та результати дослідження **впроваджено** освітній процес ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля» (довідка № 504 від 28.08.2025 р.),

Криворізького національного університету (довідка № 01.1-410/3 від 01.09.2025 р.), Національного університету «Чернігівський колегіум» ім. Т.Г. Шевченка (довідка № 14 від 29.08.2025 р.), Мукачівського державного університету (довідка № 494 від 29.08.2025 р.).

**Публікації.** Результати дисертації висвітлено в 11 публікаціях, з яких 10 – одноосібних; серед них 3 – у наукових фахових виданнях України, 1 – в іноземному науковому періодичному виданні, занесеному до наукометричної бази Scopus, 7 – тез доповідей у збірниках матеріалів конференцій.

**Особистий внесок здобувача.** Дисертація є результатом самостійних досліджень здобувача. Наукові положення, висновки і пропозиції, які виносяться на захист, отримано особисто та викладено в наукових публікаціях. Із наукових праць, опублікованих у співавторстві з В. Ковальчуком, А. Андросенко, Н. Волковою [Kovalchuk V., Androsenko A., Volkova N., Piven Y. Development of pedagogical skills of students of technology and pedagogical specialties using STEM technologies], у дисертації використано лише ті положення та ідеї, які належать здобувачеві. Зокрема, визначення змісту й переліку технологій відкритого інформаційного освітнього середовища, формування в студентів умінь самоосвітньої діяльності як складових самоосвітньої компетентності.

## СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

*Статті, опубліковані в наукових виданнях, унесені на дату опублікування до переліку наукових фахових видань України*

1. Півень Я. В. Зміст і структура самоосвітньої компетентності майбутніх бакалаврів з економіки: категоріально-дефініційний аналіз. *Вісник Університету імені Альфреда Нобеля. Серія «Педагогіка і психологія»*. 2023. Вип. 1 (25). С. 80–89. DOI: <https://doi.org/10.32342/2522-4115-2023-1-25-9>

2. Півень Я. В. Педагогічні умови формування самоосвітньої компетентності майбутніх бакалаврів економіки з використанням технологій відкритого інформаційного освітнього середовища. *Адаптивне управління: теорія і практика. Серія Педагогіка*. 2024. Т. 19, № 37. DOI: [https://doi.org/10.33296/2707-0255-19\(37\)-21](https://doi.org/10.33296/2707-0255-19(37)-21)

3. Півень Я. В. Технології відкритого інформаційного освітнього середовища у формуванні самоосвітньої компетентності майбутніх економістів. *Вісник Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка*. 2025. Т. 189, № 33. С. 61–67. DOI: <https://doi.org/10.58407/visnik.253309>

*Статті у наукових виданнях інших держав, які входять до міжнародних наукометричних баз даних*

4. Kovalchuk V., Androsenko A., Volkova N., **Piven Y.** Development of pedagogical skills of students of technology and pedagogical specialties using STEM technologies.

*Публікації, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації*

5. Півень Я. В. Професійна самоосвіта майбутніх бакалаврів економіки в умовах інформаційного суспільства. *Наука і вища освіта : тези доповідей XXXI Міжнар. наук. конф. студентів і молодих учених*, м. Запоріжжя, 9 листопада 2022 р. Запоріжжя: КПУ, 2022. С. 184.

6. Півень Я.В. Шляхи і вектори трансформації інформаційного освітнього середовища закладу вищої освіти. *Digital transformation and technologies for sustainable development all branches of modern education, science and practice [Electronic resource]: International Scientific and Practical Conference Proceeding, January 26, 2023*. Lomza, Poland: MANS w Łomży Publ., 2023. Part 3. С. 130–134. DOI: <https://doi.org/10.58246/JVXL4879>

7. Півень Я. Проблеми формування самоосвітньої компетентності майбутніх бакалаврів економіки в умовах змішаного навчання. *Теорія і практика професійного становлення фахівця в інноваційному соціокультурному просторі: Матеріали 1-ї Міжнародної науково-практичної конференції науково-педагогічних, педагогічних працівників і молодих учених*, Дніпро, 5-6 квітня 2023 р. [Електронне видання]. Дніпро: Університет ім. Альфреда Нобеля, 2023. С. 148–150.

8. Півень Я. В. Новітні підходи до формування самоосвітньої компетентності студентів економічних спеціальностей. *Теорія і практика професійного становлення фахівця в інноваційному соціокультурному просторі: Матеріали 2-ї Міжнародної науково-практичної конференції науково-педагогічних, педагогічних працівників і молодих учених*, Дніпро, 17-18 квітня 2024 р. [Електронне видання]. Дніпро: Університет ім. Альфреда Нобеля, 2024. С. 305–308.

9. Півень Я. В. Адаптивне освітнє середовище як фактор розвитку самоосвітньої компетентності майбутніх бакалаврів економіки. *Адаптивні процеси в освіті : збірник матеріалів (тез доповідей) 4-го Міжнародного наукового форуму*. Київ: Юстон, 2025. С. 102–103.

10. Півень Я. В. Педагогічна підтримка самоосвіти студентів у відкритому освітньому середовищі. *Теорія і практика професійного становлення фахівця в інноваційному соціокультурному просторі: Матеріали 3-ї Міжнародної науково-практичної конференції науково-педагогічних, педагогічних працівників і молодих учених*, Дніпро, 17-18 квітня 2025 р. Дніпро: Університет ім. Альфреда Нобеля, 2025. С. 132–135.

11. Півень Я. В. Адаптація самоосвітньої діяльності майбутніх бакалаврів економіки до вимог цифрового середовища. *Адаптивні процеси в освіті: збірник матеріалів (тез доповідей) 6-ої Міжнародної наукової літньої онлайн-школи*. Київ-Полтава-Харків, Спокан, Тампа; 2025. С. 125–126.

**7. Відповідність змісту дисертації спеціальності, за якою вона подається до захисту.** За змістом дисертаційна робота Півня Ярослава Вячеславовича на тему «Формування самоосвітньої компетентності майбутніх бакалаврів економіки засобами відкритого інформаційного освітнього середовища» повністю відповідає спеціальності 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями).

**8. Оцінка мови та стилю дисертації.** Дисертацію написано грамотною українською мовою, стиль викладення матеріалу відповідає прийнятому в науковій літературі.

**9. Рекомендація дисертації до захисту з урахуванням наукової зрілості пошукувача.**

Дисертаційна робота Півня Ярослава Вячеславовича на тему «Формування самоосвітньої компетентності майбутніх бакалаврів економіки засобами відкритого інформаційного освітнього середовища» на здобуття ступеня доктора філософії у галузі 01 Освіта за спеціальністю 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями) відповідає вимогам до дисертацій, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 № 40 (із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства освіти і науки України № 759 від 31.05.2019 р.); Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 та «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (зі змінами, внесеними відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 21 березня 2022 року № 341).

З урахуванням цього кафедра психології та педагогіки ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля» рекомендує завершене самостійне дослідження Півня Ярослава Вячеславовича на тему «Формування самоосвітньої компетентності майбутніх бакалаврів економіки засобами відкритого інформаційного освітнього середовища» до захисту у разовій спеціалізованій раді університету на здобуття ступеня доктора філософії у галузі 01 Освіта за спеціальністю 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями).

**Ухвалили:**

1. Затвердити висновок міжкафедрального семінару кафедри психології та педагогіки, кафедри європейських і східних мов та перекладу, кафедри іноземних мов, кафедри менеджменту ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля» про дисертацію Півня Ярослава Вячеславовича на тему «Формування самоосвітньої

компетентності майбутніх бакалаврів економіки засобами відкритого інформаційного освітнього середовища».

2. Рекомендувати дисертаційне дослідження Півня Ярослава Вячеславовича на тему «Формування самоосвітньої компетентності майбутніх бакалаврів економіки засобами відкритого інформаційного освітнього середовища» до захисту у спеціалізованій раді університету на здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями).

**З даного питання відбулося голосування.**


Результати голосування:

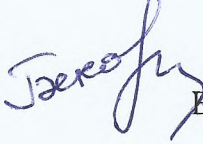
„за” – 15;

„проти” – немає;

„утримались” – немає.

Постанова і висновок прийняті відкритим голосуванням одноголосно.

Головуючий на міжкафедральному семінарі,  
доктор педагогічних наук, професор,  
завідувач кафедри психології та педагогіки  Н.П. Волкова  
ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля»

Секретар, кандидат педагогічних наук,  
доцент, доцент кафедри психології та  
педагогіки ВНЗ «Університет імені Альфреда  
Нобеля»  В.О. Бикова

